

Sygn. akt I PK 112/18

POSTANOWIENIE

Dnia 11 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa M. D.
przeciwko O. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w D.
o ustalenie wypadku w drodze do pracy i wypadku przy pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 kwietnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w B.
z dnia 15 grudnia 2016 r., sygn. akt VI Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. wyrokiem z dnia 15 grudnia 2016 r. oddalił apelację wniesioną przez pozwaną O. Sp. z o.o. w D. od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy w Ż. z dnia 31 sierpnia 2016 r., ustalającego, że zdarzenie, do którego doszło z udziałem powoda M. D. w dniu 30 kwietnia 2010 r. było wypadkiem w drodze do pracy oraz że zdarzenie, do którego doszło z udziałem powoda w dniu 6 czerwca 2010 r. było wypadkiem przy pracy.

Pozwana O. Sp. z o.o. w D. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 15 grudnia 2016 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 57b ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na potrzebę wykładni przepisów prawa materialnego, to jest: art. 57b ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i art. 3 ust. 1 w związku z art. 2 pkt 13 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Uzasadniając swój wniosek skarżąca sformułowała następujące pytania: (1) czy w sytuacji, gdy pracownik udaje się do pracy bez polecenia pracodawcy, dokonując samowolnej zmiany w grafiku służby dozoru obiektu w porozumieniu z innym pracownikiem, znajduje się w drodze do pracy w rozumieniu art. 57b ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. Jeżeli bowiem przyjąć stanowisko Sądu drugiej instancji to prowadzi to do sytuacji, w której każdy pracownik, który uległ jakiemuś wypadkowi w drodze będzie zawsze mógł twierdzić, że był w drodze do pracy, gdyż dokonał zmiany w grafiku służby. Takie przypadki są zaś wbrew przepisom o ewidencji czasu pracy wynikającym z art. 149 k.p. i rozporządzenia MPiPS z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzonych przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy?; (2) czy za przyczynę zewnętrzną może być uznane w normalnych warunkach poślizgnięcie się pracownika, który posiada na stałe rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i od kilkunastu lat posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności m.in. w zakresie upośledzenia narządu ruchu, jeżeli bezpośrednio po zdarzeniu pracownik: kontynuuje pracę przez 8 godzin, po zakończeniu pracy udaje się do lekarza, gdzie zgłasza, że uległ wypadkowi przy pracy, wykonuje normalnie swoją pracę przez okres 1 miesiąca?; (3) czy pogorszenie stanu zdrowia, które nastąpiło po okresie 1 miesiąca po zdarzeniu, może być rozumiane jako uraz w przypadku uprzedniego samoistnego schorzenia pracownika?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także podkreślić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03; z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07). W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie konieczne jest także, choćby przykładowe, wskazanie orzeczeń, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany. Należy również podkreślić, iż nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2

k.p.c.) ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącej nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Przede wszystkim wypada bowiem zauważyć, że skarżąca, powołując się na potrzebę wykładni określonych przepisów prawa materialnego, wymienia w tym wniosku przepisy, których nie powołuje w podstawach zaskarżenia (art. 2 pkt 13 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, art. 149 k.p. oraz przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r.). Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że nie stanowi okoliczności uzasadniającej rozpoznanie skargi kasacyjnej potrzeba wykładni przepisów, których naruszenie nie zostało wskazane jako jej podstawa, podobnie jak nie stanowi okoliczności uzasadniającej rozpoznanie skargi kasacyjnej potrzeba wyjaśnienia zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie to nie ma powiązania z podstawami skargi (a ściślej - z przepisami powołanymi jako naruszone w ramach podstaw kasacyjnych). Jeżeli więc wnoszący skargę kasacyjną powołuje się na potrzebę wykładni określonych przepisów prawnych, to potrzeba taka musi odnosić się przynajmniej do jednej z przytoczonych podstaw kasacyjnych, a gdy tak nie jest, Sąd Najwyższy może odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Sąd Najwyższy rozpoznaje bowiem sprawę w granicach skargi kasacyjnej, które wyznaczają, między innymi, podstawy kasacyjne, a w ich ramach zarzuty naruszenia konkretnych przepisów prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNAPiUS 2002 nr 24 - wkładka, poz. 5; z dnia 15 kwietnia 2002 r., II UKN 256/01, Prok. i Prawo z 2002 r. nr 10, poz. 44, czy też z dnia 20 sierpnia 2008 r., I UK 78/08, LEX nr 818579).

Niezależnie od tego Sąd Najwyższy zauważa, że skarżąca swoje wątpliwości wiąże z sytuacjami, które nie pozostają w związku z dokonaną przez Sąd drugiej

instancji oceną materiału dowodowego oraz poczynionymi na jej podstawie ustaleniami faktycznymi. W istocie skarżąca, pod pozorem potrzeby wyjaśnienia znaczenia norm prawnych zawartych w powołanych przez siebie przepisach prawa materialnego, podejmuje więc jedynie niedopuszczalną w skardze kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.) próbę podważenia tych ustaleń faktycznych. Tymczasem, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu musiałby uwzględnić owe ustalenia przy rozpatrywaniu podniesionych w tej skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego. Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało natomiast, że zdarzenie, któremu powód uległ w dniu 30 kwietnia 2010 r., miało miejsce w drodze do pracy, którą miał on wykonywać w tym dniu zgodnie z ustalonym harmonogramem. Ponadto miało ono nagły charakter i zostało wywołane przyczyną zewnętrzną (potknięcie powodujące skręcenie prawej nogi). Te same cechy miało również zdarzenie z dnia 6 czerwca 2010 r., z tą tylko różnicą, że miało ono miejsce w trakcie wykonywania obowiązków pracowniczych. Nie ulega też wątpliwości, że poślizgnięcie się przez powoda powodujące jego upadek, które miało miejsce w tym dniu, stanowi niemal klasyczną przyczynę zewnętrzną zdarzenia będącego wypadkiem przy pracy jako przyczyna pochodząca z zewnątrz, niezwiązana z właściwościami osobistymi pracownika. Jest też zdarzeniem nagłym.

Skarżąca, odwołując się do stanu zdrowia powoda, który jest podstawą do uznania go za osobę niepełnosprawną i całkowicie niezdolną do pracy, nie dostrzega również, że przedmiotem roszczeń powoda nie były świadczenia odszkodowawcze, lecz wyłącznie ustalenie charakteru zdarzeń, którym uległ w dniach 30 kwietnia i 6 czerwca 2010 r. W postępowaniu toczącym się w niniejszej sprawie związek stanu zdrowia powoda ze skutkami tych zdarzeń nie miał więc znaczenia dla rozstrzygnięcia tej sprawy co do istoty. Chodziło w niej bowiem jedynie o ustalenie, czy wspomniane zdarzenia wypełniały ustawowe definicje wypadku w drodze do pracy i wypadku przy pracy.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.